

Notitie flora en fauna

Ecologische potenties zonnepark Nude, Rhenen

Projectnummer: 202814
Datum: 1-4-2022
Projectleider:
Opgesteld:
Status: Definitief

SolarFields B.V. is voornemens om tussen Rhenen en Wageningen een zonnepark te ontwikkelen op een perceel ter grootte van circa 30 hectare ten zuiden van de N225 in de provincie Utrecht. Voor de realisatie van deze ontwikkeling wordt naast een toetsing van de plannen aan natuurwetgeving en -beleid, ook gekeken naar de ecologische potenties in het gebied. Onderstaande notitie gaat hier verder op in.

Op woensdag 10 december 2021 hebben SolarFields, Energie Coöperatie Rhenen, Eelerwoude en diverse stichtingen en omwonenden samen de ecologische en landschappelijke potenties van het plangebied bekeken. Hierin werd vooral ingezet op de kansen die zich voordoen m.b.t. flora en fauna (biodiversiteit).

Huidige situatie en ontwikkeling

Het plangebied ter grootte van circa 30 hectare is gelegen direct ten zuiden van de N225 tussen Wageningen en Rhenen in de provincie Utrecht (afbeelding 1). Het ligt ingeklemd tussen het oostelijk gelegen industrieterrein Nudepark, intensief agrarische gronden ten noorden van het plangebied en de Blauwe Kamer ten zuiden en ten westen. Ten westen van het plangebied, naast de Blauwe Kamer is ook het bosrijke gebied de Grebbeberg gelegen. Het plangebied ligt ingeklemd tussen de Afweg in het zuiden en de N225 in het noorden (afbeelding 2). Rondom het plangebied liggen enkele erven die worden ontsloten door de N225 of de Grebbedijk. Het perceel zelf bestaat uit intensief beheerde akkers in combinatie met enkele intensief beheerde raaigraslanden. Opgaande beplanting is binnen het plangebied niet aanwezig met uitzondering van een haag in het westen van het plangebied bestaande uit inheemse soorten als eenstijlige meidoorn, braam, wilg en roos (afbeelding 3d). Buiten het plangebied zijn aan de Afweg rijen met Canadese populieren aanwezig in combinatie met enkele zwarte elzen. Watelementen zijn alleen aanwezig in de vorm van vele ondiepe en incidenteel watervoerende sloten. Een bredere watergang die wel jaarrond watervoerend is, is aanwezig iets ten oosten van de haag. Hierin is onder andere de kwel indicerende waterviolier vastgesteld. Verlichting is binnen het plangebied niet aanwezig, de omliggende erven en de N225 zijn wel verlicht.

Zonnepark Nude, Rhenen

Afbeelding 1. Ligging plangebied ten opzichte van Rhenen (westen) en Wageningen (oosten) (ESRI, 2022).

Zonnepark Nude, Rhenen

Afbeelding 2. Luchtfoto plangebied (ESRI, 2022).

Afbeelding 3a. Impressie plangebied, situatie op 10-12-2021.

Afbeelding 3b. Impressie plangebied, situatie op 10-12-2021.

Onderzoeksmethode

Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie. De landelijke verspreidingsinformatie uit de NDFF is geraadpleegd om na te gaan voor welke soorten het plangebied een functie heeft. Eveneens is gebruik gemaakt van gegevens uit atlassen om na te gaan of nabij het plangebied in het verleden beschermde soorten zijn aangetroffen. Hiernaast is gebruik gemaakt van de opgedane kennis gedurende het onderzoek op een ander te ontwikkelen zonnepark op het Nudepark II, ook in opdracht van Solarfields B.V. waarbij onder andere Dhr. N. Otten betrokken was.

Veldbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door N. Otten uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (zie kader). Het veldbezoek is uitgevoerd op 10 december 2021 bij 2°C, bewolkt weer en windkracht 3 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Biodiversiteit

De afname van biodiversiteit is de laatste jaren een steeds belangrijker thema geworden. Biodiversiteit is essentieel voor een gezonde leefomgeving waarvoor een evenwichtig systeem essentieel is. Het evenwicht is zo belangrijk voor de afbraak van organisch materiaal, de bestuiving van planten, productie van zuurstof, zuivering van water en het beheersen van plagen en ziektes. Deze laatste twee zijn de afgelopen jaren steeds actueler geworden via de overlast van eikenprocessierups en de coronacrisis. Wereldwijd is nog slechts 70% van de totale biodiversiteit aanwezig, in Nederland betreft dit nog slechts 15%. Om de biodiversiteit in Nederland te verhogen is het niet alleen noodzakelijk om maatregelen te nemen in natuurgebieden maar juist ook in het landelijk gebied waar de afname van biodiversiteit het grootst is geweest.

Huidige natuurwaarden

Momenteel is het plangebied in gebruik als intensief agrarisch akker en weiland, waarin relatief weinig natuurwaarden aanwezig zijn. Om natuur te versterken, bijvoorbeeld bij het realiseren van een zonnepark wordt daarom sterk gekeken naar de natuurwaarden rondom het plangebied. Het kan hierbij gaan om de botanisch waardevolle akkers ten oosten van het plangebied met soorten als kleine wolfsmelk en spiesleeuwenbek. Hiernaast is de ligging direct ten noorden van de Blauwe kamer met soorten van stroomdalgraslanden als grote tijm, wondklaver en grote leeuwenklauw. Hiernaast kenmerkt de Blauwe kamer zich door een grote diversiteit aan opgaande beplanting in de vorm van zeven soorten wilgen, essen, wilde peer en eenstijlige meidoorn.

Maatwerk

Het is belangrijk om bij ruimtelijke ontwikkelingen, zoals het ontwikkelen van een zonnepark rekening te houden met biodiversiteit. Hierbij kan soms worden uitgegaan van algemene basisprincipes maar is vrijwel altijd maatwerk noodzakelijk. Voor het leveren van maatwerk is het essentieel dat er rekening wordt gehouden met de lokale bodem- en vegetatietypes en dat de te nemen maatregelen en landschappelijke inpassing hierbij

aansluiten. Dit is in het bijzonder belangrijk bij het inzaaien van een perceel met een kruidenmengsel of maaisel. Indien hiervoor wordt gekozen dient gebruik te worden gemaakt van een lokaal donor- of kruidenmengsel. Om een goede bijdrage aan biodiversiteit te leveren is dit erg belangrijk. Veel plantensoorten zijn voedselplanten voor specifieke soorten insecten als bijen, dag- en nachtvlinders. Indien de ingezaaide plantensoort niet in de omgeving voorkomt zullen deze soorten veel moeilijker of niet worden gebruikt door de beoogde insecten. Zo zouden de 474 nachtvlindersoorten welke bekend zijn vanuit de blauwe kamer gemakkelijk de weg naar het plangebied kunnen vinden indien de betreffende waardplanten waaronder berk, wilg, iep en zomereik ook binnen het plangebied aanwezig zijn.

Maatregelen

Natuurvriendelijke oevers

Een waardevolle maatregel is het creëren van een natuurvriendelijke oever. Deze maatregel kan goed worden genomen in de brede watergang in het westen van het plangebied, ten oosten van de haag. In deze watergang is al een kwel indicerende soort (waterviolier). Hoe flauwer het talud wordt hoe groter de overgang van water naar land. Juist deze overgang is erg belangrijk voor de ontwikkeling van een diverse vegetatie. Doelsoorten op deze natuurvriendelijke oevers zijn soorten welke het goed doen op relatief voedselrijke, natte bodems. Het gaat hierbij om soorten als oeverbies, gewone waterbies, grote kattenstaart, rosse vossenstaart, valse voszegge en echte koekoeksbloem. Mogelijk biedt het graven van een natuurvriendelijke oever de kans voor kritische soorten welke vaak groeien in en langs wateren waarin kwel voorkomt als waterviolier, veldrus, blaaszegge en grote boterbloem. Indien de gewenste soorten zich hier niet vestigen na een aantal jaren kan dit proces worden versneld door gebruik te maken van een donormengsel vanuit de goed ontwikkelde oevers in de omgeving, zoals het nudepark.

Afbeelding 4. Voorbeeld van een goed ontwikkelde natuurvriendelijke oever waar veel variatie aanwezig is, van links naar rechts: droog grasland → nat grasland → oevervegetatie → rietland → vegetatie in open water (foto N. Otten).

Akkerbeheer

In de omgeving van het plangebied komen diverse zeldzame soorten voor van akkers. Door een gedeelte van het plangebied als akker te beheren kunnen soorten welke sterk in aantallen zijn gedaald zich weer

ontwikkelen. Door onder andere maaisel of zaden vanuit de omgeving op te brengen hebben soorten als akkerleeuwenbek, grote leeuwenklauw, kleine wolfsmelk, spiesleeuwenbek, akkerereprijs en donzige klit de kans om zich ook binnen het plangebied te ontwikkelen. Het zonnepark in het Nudepark II wordt hierbij speciaal beheerd als akker voor onder andere kleine wolfsmelk. Het beheren van een stuk als akker kan zeer interessant zijn om te zien welke oorspronkelijke soorten hier opkomen. Indien dit zich niet zoals gewenst ontwikkeld kan altijd worden gekozen om maaisel vanuit het nudepark op te brengen. Samenwerkingen met lokale floristen zou hierbij tot de mogelijkheden behoren.

Door in te zaaien wordt de spontane ontwikkeling van vegetaties tenietgedaan, evenals de samenstelling in soorten die in het IND-terrein aanwezig is. Dit betekent dat vooraf goed moet worden nagedacht over of inzaaien gewenst is en/of het strikt noodzakelijk is voor het gewenste beeld. De vestiging van bijvoorbeeld orchideeën, blauwe knoop of andere zeldzaamheden is de kroon op het werk voor de ecologische invulling van een terrein. Wanneer blijkt dat deze soorten uit een zadenmengsel komen en dus niet spontaan zijn verschenen wordt deze waarde minder doordat deze soorten zich mogelijk hier niet kunnen handhaven op de lange termijn. In die gevallen kan het inzaaien (van specifieke soorten) beter achterwege worden gelaten. Bij twijfel geldt altijd het advies: begin met ecologisch maaibeheer en kijk hoe de vegetatie zich ontwikkelt. Na een aantal jaar kan altijd nog worden gekozen voor het inzaaien van soorten.

Afbeelding 5. Indicatie bijzondere akkersoorten: groot spiegelklokje, kleine wolfsmelk, handjesereprijs en grote leeuwenklauw (foto's N. Otten).

Aanplanten landschapselementen

Om het zonnepark landschappelijk in te passen ten opzichte van de omgeving en om landschapselementen met elkaar te verbinden kunnen landschapselementen worden aangeplant. Op deze manier wordt het landschap kleinschaliger en hebben zowel insecten als grotere zoogdieren de kans om zich veilig door het plangebied te verplaatsen. Ook kan hiermee een link worden gelegd met bestaande landschapselementen als de haag in het westen van het plangebied en de opgaande beplantingen in de blauwe kamer. Daarnaast biedt dit extra broedmogelijkheden voor vogels die broeden in struweel als zwartkop, tuinfluiter, spotvogel en tjiftjaf. Voor soorten wordt gekozen voor in de omgeving voorkomende soorten als Gewone vlier (*Sambucus nigra*), eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*), sleedoorn (*Prunus spinosa*), peer (*Pyrus communis*), Wilde peer (*Pyrus pyrausta*), gewone es (*Fraxinus excelsior*), hondsroos (*Rosa canina*) en gladde iep (*Ulmus minor*). Hiernaast is het interessant om diverse soorten wilg in te planten op natte stukken als: schietwilg (*Salix alba*), Geoorde wilg (*Salix aurita*), boswilg (*Salix caprea*), grauwe wilg (*Salix cinerea*), bittere wilg (*Salix purpurea*), amandelwilg (*Salix triandra*) en katwilg (*Salix viminalis*).

Afbeelding 6. Voorbeeld van een aangeplante haag met inheemse soorten, circa 10 jaar na aanplant (foto Eelerwoude).